

Töövaidluse lahendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Muudatuste eesmärgiks on muuta töövaidluskomisjoni (edaspidi ka *TVK*) istungil osalevatele kaasistujatele makstava tasu arvutamise aluseid.

Töövaidluse lahendamise seaduse (edaspidi *TvLS*) kohaselt osalevad töövaidluse lahendamises kaasistujad. TVK istungil osalevad kaks kaasistujat, kellest üks on töötajate esindaja ja teine tööandjate esindaja. Kaasistuja eesmärgiks on sarnaselt rahvakohtunikele näha töövaidluse lahendamisel töövaidlusasja eelkõige inimlikust, mitte juriidilisest aspektist, arvestades seejuures töötajate ja tööandjate vaatenurkade eripärasid kohtades, kus need on töövaidlusasja lahendamisel olulised. Kehtiva regulatsiooni alusel makstakse TVK liikmeks nimetatud kaasistujale istungil osalemise aja eest tasu, mis arvutatakse kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse (edaspidi *KRAPS*) § 2 lõikes 1 nimetatud kõrgeima palgamäära, lõikes 2 nimetatud indeksi ja arvu 0,0078 korrutisena. Arvutatud summast 1/8 vastab makstavale tunnitasele. Muudatuse tulemusel ei sõltu kaasistujatele makstav tasu istungil osalemise aja eest enam *KRAPS*-i alusel iga kalendriaasta 1. aprillil tehtavast indekseerimisest. Muudatustega võrdsustatakse kaasistujate tasu töölepingu seaduse (edaspidi *TLS*) § 29 lõike 5 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tunnitase alammääraga.

Lisaks tehakse tehnilisi muudatusi, mille eesmärk on õigusselguse huvides täpsustada ja täiendada *TvLS*-i senise kahe aastase rakendusaja jooksul selgunud kitsaskohti menetlusnormistikus. Sealhulgas võimaldatakse ajutiselt äraoleva TVK juhataja ametikohale nimetada asendaja, keeleseadusest tuleneva kohustuse alusel sätestatakse menetluskeel, võimaldatakse TVK avaldust esitada mitme isiku poolt ühisavaldusena ja täpsustatakse, millistel juhtudel jõustub TVK otsus, kui poolte samas vaidluses kohtusse pöördumise järel ei jõuta kohtulahendini.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi töö- ja pensionipoliitika osakonna nõunik Monika Koks (monika.koks@sm.ee, 626 9199). Eelnõu ja seletuskirja koostamises on osalenud sama osakonna töösuhete poliitika juht Mariliis Proos (mariliis.proos@sm.ee, 626 9255) ja juhataja Ulla Saar (ulla.saar@sm.ee, 626 9821) ning analüüsi ja statistika osakonna analüütik Ester Runkla (ester.runkla@sm.ee, 626 9177).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Sotsiaalministeeriumi õigusnõunik Merilin Oldekop (merilin.oldekop@sm.ee, 626 9165). Eelnõu keeleteoimetus tehakse pärast huvirühmade kaasamist ja avalikku konsultatsiooni eelnõu esimeses kooskõlastusringis ja enne eelnõu teisele kooskõlastusringile saatmist.

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse 1. märtsil 2018 jõustunud TvLS-i redaktsiooni (RT I, 28.12.2017, 18).

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Eesti Vabariigi põhiseaduse § 104 lõike 2 punkti 14 kohaselt Riigikogu koosseisu hääلteenamus kuna eelnõu reguleerib ka kohtumenetlusega seonduvat.

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärgiks on tõsta TVK töös osalevate kaasistujate tasu. Lisaks on TvLS-i senise kahe aastase rakendusaja jooksul selgunud kitsaskohti menetlusreeglites, mis vajavad õigusselguse huvides kõrvaldamist. Käesoleva eelnõu raames väljatöötatud parandused on suures osas tehnilised, ega muuda kehtivaid menetluspõhimõtteid.

Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lõike 2 punktide 1 ja 5 alusel ei koostatud seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust. Kavandatavad muudatused, mis puudutavad TVK kaasistujate tasu maksmise aluste muutmist, on kiireloomulised. Kaasistujate makstava tasu arvutamise alused on olnud 2013. aastast muutmata ning kehtiva regulatsiooni alusel on kaasistujatele makstav tasu madalam kui Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tunnitasu alammäär. See pärsib töötajate ja tööandjate soovi panustada TVK töösse töövaidluste lahendamisel.

Eelnõus kavandatud teised muudatused on tehnilised ja nende seadusena rakendamisega ei kaasne olulist õiguslikku muudatust.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse TvLS § 2 lõike 1 punkti 1.

TvLS-i kohaldatakse muuhulgas ka töötaja ja Eestis filiaali kaudu tegutseva välisriigi tööandja vahelisele töövaidlusele. Senise rakendamise käigus on tuvastatud, et vastav kohaldamisala ei ole piisavalt täpne ja asjakohane. TVK juhatajad kasutavad TvLS-i kohaldamisala rakendamisel tööandjate tuvastamiseks äriregistrit. Praktikaks on esinenud aga juhtumeid, kus Eestis tegutsev välisriigi tööandja ei ole olnud äriregistris registreeritud. Kui sellises olukorras ei ole töötajal oma tööandja osas täpsemat infot, mille alusel oleks võimalik TVK juhatajal tuvastada, kas vaidlusele on võimalik kohaldada TvLS-i, on TVK juhataja keeldunud avalduse menetlusse võtmisest.

Muudatusega sätestatakse, et TvLS-i kohaldatakse muuhulgas ka töötaja ja Eestis mitteresidendist tööandjana registreeritud tööandja vahelisele töövaidlusele. Välisriigi tööandja puhul kontrollib TVK juhataja Maksu- ja Tolliameti maksukohustuslaste registrit. Maksukorralduse seaduse § 22 alusel on Eestis tegevuse alustamisel mitteresidendist tööandjal kohustus end registreerida maksukohustuslaste registris kümne tööpäeva jooksul maksukohustuse tekkimisest arvates. Kõik välisriigi tööandjad, kelle püsiv tegevuskoht on Eestis või kelle töötaja töö tegemise koht on ajutiselt või püsivalt Eestis, on töövaidluse tekkimisel seos Eestiga. Seega peab nii töötajal kui tööandjal olema võimalik pöörduda Eestis TVK-sse. Välisriigi tööandja Eestiga seotuse tuvastamiseks kontrollitakse, kas isik on Eestis maksukohustuslane. Registripäringu tegemiseks peab avalduses olema märgitud tööandja maksukohustuslasena registreerimise number. Muudatus ei puuduta

Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse §-st 7 tuleneva Eestisse lähetatud töötaja ja tema tööandja vahelist töövaidlust (TvLS § 2 lg 1 p 2).

Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse TvLS § 7 lõiget 7.

TvLS § 7 lõige 1 sätestab volitusnormi, mille kohaselt on TVK juhataja ametikohale nimetamise ja ametikohalt vabastamise õigus valdkonna eest vastutaval ministril. Sama paragrahvi lõike 7 alusel ei kohaldata TVK juhataja ametikohale avaliku teenistuse seaduse (ATS) §-e 21–24. ATS § 23 reguleerib ametniku teenistustähtaega ning see ei ole kohaldatav TVK juhatajatele. TvLS ei sätesta aga üheselt ja selgelt, kas TVK juhataja nimetatakse ametisse tähtajatult või tähtajaliselt. Seega ei ole TVK juhataja ametisse nimetamisel haldusakti andmise aluseks olev norm teenistustähtaega puudutavas osa piisavalt täpne. TvLS § 7 lõige 4 sätestab, et TVK juhatajaid hinnatakse üks kord kolme aasta jooksul. Kui TVK juhataja ametikohale vastavuse hindamist ei läbi, vabastatakse ta ametikohalt, mis annab eelduse, et TVK juhatajad nimetatakse ametisse tähtajatult. ATS § 83 sätestab ametniku avaliku võimu teostamise õigus peatumise alused. Enamik vastavatest alustest võivad anda aluse õiguste peatumiseks pikemaks ajaks (sh nt lapsehoolduspuhkus, ajutine töövõimetus, aja- või asendusteenistus jne). Ühe või enama TVK juhataja teenistussuhte peatumine pikemaks perioodiks toob kaasa teiste TVK juhatajate töökoormuse olulise tõusu ning vähendab TVK-de võimekust lahendada töövaidluseid seaduses ettenähtud tähtaja jooksul. Tulenevalt sellest on kehtiva õigusega koosõlas asendaja nimetamine vastavale ametikohale.

Muudatuse eesmärgiks on TVK juhatajate õigusselguse ja -kindluse huvides seadust täpsustada, et oleks üheselt ja selgelt arusaadav ajutiselt äraoleva TVK juhataja ametikohale asendaja nimetamise võimalus. Asendaja leidmiseks korraldatakse avalik konkurss. Asendaja nimetamiseks ametikohale peab asendaja vastama TvLS § 7 lõikes 2 sätestatud ametikohale nimetamise tingimustele. Lisaks, olenemata sellest, et asendaja on ametisse nimetatud määratud ajaks kuni asendatava tööle naasmiseni või ametikohalt vabastamiseni, kohaldub ka asendajale TvLS § 7 lõige 4, mille alusel hinnatakse ametikohale nimetatud TVK juhataja ametikohale sobivust, sealhulgas tööõiguse ja töövaidluse menetluse läbiviimise tundmist, üks kord kolme aasta jooksul.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse TvLS § 10 lõiget 4.

Muudatusega tõstetakse TVK kaasistujate tasu ning neile makstav tunnitasu võrdsustatakse Vabariigi Valitsuse poolt töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud tunnitasu alammääraga. Kehtiva regulatsiooni alusel makstakse TVK liikmeks nimetatud kaasistujale istungil osalemise aja eest tasu, mis arvutatakse KRAPS § 2 lõikes 1 nimetatud kõrgeima palgamäära, lõikes 2 nimetatud indeksi ja arvu 0,0078 korrutisena. Arvutatud summast 1/8 vastab makstavale tunnitasule.

Kaasistujate makstava tasu arvutamise alus on olnud muutumatu 2013. aastast. Kuni 2017. aastani püsis kaasistujatele makstav tunnitasu kõrgem kui Vabariigi Valitsuse kehtestatud tunnitasu alammäär. Sellest tulenevalt ei muudetud TvLS-is kaasistujatele makstava tasu arvutamise aluseid. 2017. aastal kõrgeima palgamäära indeks ei muutunud ning kaasistujate tunnitasu jäi kahel järjestikusel aastal samaks. Sellest perioodist saadik on olenemata 2018. aastal KRAPS-is kõrgeima palgamäära arvutamise aluste muutumisest kaasistujatele makstav tunnitasu olnud madalam kui vastava kalendriaasta tunnitasu alammäär. Madal tasu vähendab töötajate ja tööandjate soovi panustada TVK töösse töövaidluste lahendamisel ja püüab kolmeliikmelises koosseisus töövaidluste efektiivset ja kiiret lahendamist.

2019. aasta 1. aprilli seisuga makstakse kirjeldatud arvutuskäigu alusel kaasistujale ühe istungil osaletud tunni eest 2,86 eurot. Tööinspektsiooni prognooside alusel oleks 1. aprillil 2020 KRAPS-i

alusel kõrgeima palgamäära indekseerimise tulemusena tasu istungil osaletud tunni eest ca 3,07 eurot. Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tunnitasu alammäär oli 2019. aastal 3,20 eurot ja on 2020. aastal 3,48 eurot.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse TvLS § 10 lõikega 4¹.

TvLS § 10 lõike 4 alusel makstakse kaasistujale tasu vaid TVK istungil osaletud aja eest. Lisaks istungil osalemisele kaasnevad TVK tegevusega seotud muud kohustused, millele kuluvat aega ei hüvitata.

Muudatusega sätestatakse kaasistujale täiendava tasu maksmine aja eest, mis kulub töövaidlust puudutavateks toiminguteks Tööinspektsiooni infosüsteemis, istungi ettevalmistamiseks ja otsuse ülevaatamiseks. Ühe töövaidlusaja kohta lisatakse istungil osaletud ajale pool tundi täiendavat tööaega. Ühte menetlusse liidetud avaldusi arvestatakse ühe töövaidlusajana. 2019. aastal lahendati TVK-s 2984 töövaidlust, millest ca 2300 lahendati kolmeliikmelises koosseisus. Eeldades, et vaidluste koguarv ja kolmeliikmelises koosseisus lahendatavate vaidluste suurusjärg jääb samaks, arvestatakse kaasistujatele kokku täiendavalt ca 1500 töötundi. Kaasistujatele makstakse tasu Tööinspektsiooni eelarvest.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse TvLS §-ga 16¹.

Keeleseaduse (RT I, 13.03.2019, 80) § 10 lõige 3 kohustab kohtueelse menetluse keelekasutuse sätestama asjakohase seadusega. Kehtivas regulatsioonis on keeleseadusest tulenev kohustus täitmata. Uue paragrahvi 16¹ sätestatakse töövaidluse lahendamise menetluskeel TVK-s. Muudatusega sätestatakse menetluskeel TVK-s.

Lõike 1 kohaselt toimub menetlus, sealhulgas protokollimine, eesti keeles. TVK istung võib poolte ja TVK liikmete nõusolekul toimuda ka muus keeles.

Kehtiv seadus ei reguleeri TVK töökeelt. Muudatustega sätestatakse menetluse keelena eesti keel. Samas tuuakse erisätetega sisse võimalus istungi läbiviimiseks ka muus keeles.

Istungi läbiviimine muus keeles on võimalik juhul, kui töövaidlusaja pooled ja TVK liikmed nõustuvad töövaidlusaja arutamise muus keeles. Nõusolek istungi läbiviimiseks muus keeles protokollitakse ning nõusolekut on menetluse kestel igal hetkel võimalik tagasi võtta, kui menetlusosaline hindab, et tema keeleoskus ei ole vaidluse lahendamisel ja menetluses oma õiguste kaitse väljendamiseks piisav.

Lõike 2 kohaselt, kui pool ei valda eesti keelt või tal ei ole menetluses eesti keelt valdavat esindajat, samuti kui ta on kurt või tumm, tuleb poolel leida endale TVK istungile tõlk. Kui pool ei leia istungile tõlki, võib TVK juhataja lükata vaidluse lahendamise edasi.

Lõike 3 kohaselt ei hüvita TVK tõlkimisega seotud kulusid.

Eelnõu § 1 punktiga 6 muudetakse TvLS § 17 lõiget 2.

Muudatuse tulemusel ei kohaldata TVK-s töövaidluse lahendamisel esindusele tsiviilseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *TsÜS*) paragrahvi 124. *TsÜS* § 124 alusel võib esindajaks olla ka piiratud teovõimega isik. Praktikas tooks vastava sätte kohaldamine probleeme.

TvLS-is esindusõigust reguleerivate sätete väljatöötamisel võeti eeskju tsiviilkohtumenetluse seadustikust (edaspidi *TsMS*). Kuigi *TsMS* § 217 lõike 4 kohaselt kohaldatakse kohtus esindamisele *TsMS*-is esinduse kohta sätestatud, ei arvestatud TvLS väljatöötamisel erisusega, mis tuleneb *TsMS* §-st 202. Vastav säte välistab piiratud teovõimega isiku tsiviilkohtumenetlusteovõime (v.a kui täisealise isiku teovõime piiratus ei puuduta tsiviilmenetlusõiguste teostamist ja tsiviilmenetluskohustuste täitmist. Vähemalt viieteistaastane alaealine võib menetluses osaleda kõrvuti seadusliku esindajaga). Seega puudub tsiviilkohtumenetluses esindusõigus piiratud teovõimega isikul. Muudatusega välistatakse piiratud teovõimega isiku õigus olla teise isiku esindajaks TVK-s.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse TvLS § 26 lõikega 5.

TvLS § 30 lõige 1 võimaldab töövaidlusasjade ühte menetlusse liitmist, kui nõuded on õiguslikult omavahel seotud või need nõuded oleks võinud esitada ühes menetluses. Samal ajal ei sisalda TvLS § 26 loetletud avaldusele esitatavad nõuded selget indikatsiooni sellest, et avaldus oleks võimalik esitada sama vastaspoole vastu mitme avaldaja poolt ühiselt. Menetlusreegleid järgides on TVK juhatajad praktikas pidanud paluma avalduse puuduste kõrvaldamist, kui ühes avalduses on avaldajateks olnud mitu isikut ning avaldust ei esitada ühise esindaja kaudu.

Muudatustega sätestatakse selgelt õigus esitada töövaidluse lahendamiseks ühisavaldus. Isikutel on võimalik pöörduda TVK-sse ühisavaldusega, kui avaldus esitatakse sama vastaspoole vastu. Lisaks peab töövaidlus tulenema isikute ühisest õigusest (nt kollektiivlepingust tulenevast õigusest, mille puhul avaldajad ei soovi TVK-sse pöörduda ühe esindaja kaudu), samast alusest (nt TLS-ist tulenev kohustus hüvitada ületunnitööd) või kui vaidluse esemeks on samalaadsel alusel tekkinud nõuded (nt töötajal on tööleping emaaettevõtte ja tütarettevõttega ja tööandjad soovivad töölepingu erakorralise ülesütlemise tuvastamist).

Eelnõu § 1 punktiga 8 muudetakse TvLS § 29.

TvLS § 29 alusel võib pärast avalduse menetlusse võtmist taotleda avalduses esitatud faktiliste või õiguslike väidete täiendamist või parandamist, ilma et muudetaks avalduse aluseks olevaid põhilisi asjaolusid. Sisuliselt on avalduse täpsustamise puhul tegu täienduste ja parandustega, mida hagi menetluses ei peeta *TsMS* § 376 lõike 4 alusel hagi muutmiseks. Seega ei ole TvLS alusel olnud võimalik avaldust muuta, vaid ainult täpsustada. Praktikas on TvLS § 29 kohaldamine siiski tekitanud arusaamatusi olukordades, kus soovitakse nõuet suurendada või vähendada või muuta nõutud eset. Sellistel juhtudel ei ole TvLS alusel üheselt selge, kas tegu on täiendamise või parandamisega või on tegu avalduse muutmisega.

Muudatusega sätestatakse selgelt avalduse täpsustamise alused sarnaselt *TsMS*-ile. Täiendavalt sätestatakse, et kui taotluse sisuks on siiski avalduse muutmine, kohaldatakse *TsMS*-is hagiavalduse muutmise kohta sätestatud. *TsMS* § 376 lõigete 1 ja 2 kohaldamine annab TVK juhatajale kaalutusõiguse avalduse muutmiseks ning vastaspoole kohustuse esitada vastuväide, kui vastaspool avalduse muutmiseks ei nõustu. Avalduse muutmisele kohaldatakse avalduse kohta sätestatud. See tähendab, et avalduse muutmiseks tuleb TVK-le esitada sisuliselt uus avaldus, mis vastab TvLS-is sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 1 punktidega 9–11 muudetakse TvLS § 43 lõikeid 2, 4 ja 7.

TvLS § 43 reguleerib istungi läbiviimise korda. Muudatuse eesmärk on piiritleda millal algab TVK istungil asja sisuline arutamine. Asja sisulise arutamise alguse piiritlemine on oluline, sest sellest

sõltuvad menetlusosaliste õigused ja kohustused. TvLS § 43 lõike 5 alusel on avaldajal õigus kuni töövaidlusasja sisulise arutamiseni oma avalduses esitatud nõuetest täielikult või osaliselt loobuda. TVK-l on kohustus vaidlus lahendada kõikides avalduses esitatud nõuetes, kui isik ei ole neist enne sisulise arutamise algust loobunud. Asja sisuline arutamine on sarnaselt tsiviilkohtumenetluse läbiviimisele menetlusetapp, mille eesmärgiks on tagada isiku õigus olla oma asja arutamise juures ja õiguse olla ära kuulatud enne, kui vaidluses otsus tehakse. Muudatustega sätestatakse, et asja sisulise arutelu osadeks on nõuete tunnistamine ja neile vastuvaidlemine (sama paragrahvi lg 5), poolte selgituste ja tunnistajate ära kuulamine, tõenditega tutvumine ja poolte lõppseisukohtade ära kuulamine (sama paragrahvi lg 6).

Eelnõu § 1 punktiga 12 muudetakse TvLS § 50 punkti 2.

TvLS § 50 reguleerib menetluse lõpetamist. TvLS § 50 punkti 2 alusel lõpetab TVK juhataja töövaidlusasja menetluse, kui avaldaja võtab avalduse tagasi. TvLS § 28 lõike 4 alusel jätab avalduse tagasivõtmise korral TVK juhataja avalduse läbi vaatamata. Seega on TvLS § 28 lõige 6 ja § 50 punkt 2 omavahel vastuolus. Läbi vaatamata jätmisel ja menetluse lõpetamisel on erinevad tagajärjed. Kui avaldus jäetakse läbi vaatamata, jääb avaldajale võimalus pöörduda sama nõudega kohtusse (TvLS § 28 lg 6). Kui aga töövaidlusasja menetlus lõpetatakse avalduse tagasivõtmise tõttu (TvLS § 50 p 2), ei ole TvLS § 53 lõike 4 alusel pooltel õigus pöörduda sama töövaidlusasja läbivaatamiseks kohtusse.

Muudatusega sätestatakse avalduse tagasivõtmise asemel menetluse lõpetamise alusena TsMS § 428 menetluse lõpetamise aluste regulatsiooni eeskujul nõudest loobumine. Vaidluse aluseks olnud nõudest loobumisel ei ole isikul võimalik sama nõudega vaidlusorganisse või kohtusse pöörduda. Kui seda ka tehakse, siis on vastaspoolel võimalik menetluse lõpetamise määrusega tõendada, et isik on tema suhtes varasemalt esitanud nõuetest loobunud.

Eelnõu § 1 punktiga 13 muudetakse TvLS § 53 lõiget 4.

Muudatusega sätestatakse poolte õigus pöörduda sama töövaidlusasja läbivaatamiseks kohtusse, kui TVK juhataja on TvLS § 27 lõige 2 punkti 7 alusel keeldunud avalduse menetlusse võtmisest põhjusel, et avaldaja on varem TVK-sse pöördunud sama nõudega, kuid vastava TVK avalduse tagasi võtnud.

TvLS § 53 lõige 4 sätestab poolte õiguse pöörduda sama töövaidlusasja läbivaatamiseks kohtusse, viidates alustele, mille tagajärjel ei ole TVK võtnud asja lahendamisel seisukohta või mille osas on pool või pooled otsustanud pärast TVK-sse pöördumist oma vaidlust TVK-s mitte lahendada. Sättest lähtuvalt on pooltel õigus pöörduda kohtusse, kui vaidluse käigus on nõudest loobutud. Samal ajal ei sätesta TvLS aga õigust pöörduda kohtusse olukorras, kui TVK juhataja keeldub avalduse menetlusse võtmisest põhjusel, et avaldaja on ka varem TVK-sse pöördunud, kuid avalduse tagasivõtnud. Sellises olukorras puudub avaldajal TvLS-i alusel õigus sama nõudega kohtusse pöörduda, kuigi TsMS seda ei välista ning isikul on siiski õigus samal alusel oma nõudega kohtusse pöörduda. Olukorras, kus pooled ei ole vaidluse tulemuse osas jõudnud selgusele või nõudest seaduses ettenähtud juhtudel loobunud, peab pooltele säilima õigus pöörduda sama nõudega kohtusse. Samal ajal on nii TsMS-i kui õiguse üldpõhimõtetega vastuolus TvLS § 53 lõikes 4 sisalduv viide õigusele pöörduda kohtusse olukorras, kus pooltel on samas töövaidlusasjas kohtusse pöördumise õigus kui TVK juhataja keeldub avaldusse menetlusse võtmisest põhjusel, et avaldaja on TVK-s või kohtus varasemalt samas nõudest seaduses ettenähtud korras loobunud. Kui isik on teise poole suhtes nõudest loobunud, ei ole isikul õigus sama nõude alusel vaidlust alustada (v.a kui tõestatakse, et nõudest loobumine on TsÜS-i alusel tühine tehing). Seega on § 53 lõikes 4 sisalduv

viide § 27 punktile 7 vastuolus õiguse üldpõhimõtetega. Õigusselguse huvides peab § 53 lõige 4 sisaldama samas töövaidlusasjas kohtusse pöördumise õiguse alusena viidet § 27 punktile 6.

Eelnõu § 1 punktiga 14 muudetakse TvLS § 59 lõiget 1.

Muudatusega täpsustatakse, millistel juhtudel jõustub TVK otsus, kui pooled on pärast TVK otsust pöördunud sama töövaidlusasja lahendamiseks kohtusse.

TvLS § 59 lõike 1 alusel jõustub TVK otsus pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist neljal võimalikul juhul:

- 1) kui kumbki pool ei esitanud avaldust kohtusse;
- 2) kui kohus jättis avalduse menetluse võtmata;
- 3) kohus jättis hagi läbi vaatamata või
- 4) lõpetas menetluse.

Kui esimese kolme aluse puhul on õiguslik selgus, et TVK otsus jõustub, sest pooltel ei ole samas töövaidlusasjas vaidlust, siis TVK otsuse jõustumine kohtus hagi läbivaatamata jätmisel või menetluse lõpetamisel on seaduse rakendamisel tekitanud erinevaid probleeme.

TsMS § 428 sätestab alused, millal võib kohus jätta hagi läbi vaatamata. Suurem osa hagi läbivaatamata jätmise alustest on seotud hageja tegevusega. TvLS § 58 lg 4 alusel on TVK avaldusega kohtusse pöördumisel hagejaks TVK-sse pöördunud isik. Kui TVK otsus jõustus hageja tegevusest või tegevusest tingitud hagi läbivaatamata jätmise tõttu, annaks see võimaluse pahatahtlikult loobuda vaidlusest, et jõustada varasemalt tehtud TVK otsus. Analüüsid TsMS §-s 428 sätestatud hagi läbivaatamata jätmise aluseid, on TVK otsuse jõustumine õiguslikult korrektne vaid juhul, kui kohus jätab hagi läbi vaatamata põhjusel, et õigustatud isiku nimel hagi esitanud isik ei ole tõendanud esindusõiguse olemasolu.

Kohtus menetluse lõpetamise aluseid reguleerib TsMS § 428. Kohus lõpetab menetluse otsust tegemata, kui:

- 1) kohtusse pöördunud isik ei ole kinni pidanud seda liiki asjade eelnevaks kohtuväliseks lahendamiseks seadusega sätestatud kohustuslikust korrast ja seda korda ei saa enam rakendada;
- 2) samade poolte vaidluses samal alusel sama hageseme üle on jõustunud menetluse lõpetanud Eesti kohtu lahend või Eestis tunnustamisele kuuluv välisriigi kohtu lahend või vahekohtu otsus või jõustunud lahend kohtueelses menetluses, muu hulgas õiguskantsleri kinnitatud kokkulepe, mis välistab samas asjas uue kohtusse pöördumise;
- 3) hageja on hagist loobunud;
- 4) pooled on sõlminud kompromissi ja kohus kinnitab selle;
- 5) asjas pooleks oleva füüsilise isiku surma korral vaieldav õigussuhe ei võimalda õigusjärglust või juriidiline isik on lõppenud õigusjärglusega või
- 6) muul seaduses sätestatud alusel (nt pankrotiseaduse alusel poole pankroti tõttu).

Töövaidluse lahendamine TVK-s ei ole kohustuslik kohtueelne menetlus, seega ei ole lõike 1 punkti 1 alusel menetluse lõpetamine kohaldatav töövaidlusele, millega pöördutakse TVK järel edasi kohtusse. Olukorras, kus kohtumenetluses hageja loobub seaduses ettenähtud korrast oma nõudest, ei ole õiguse üldpõhimõtetega kooskõlas, kui jõustus varasemalt sama nõude alusel tehtud TVK otsus. Olukorras, kus pooled jõuavad kohtumenetluses kompromissile, ei saa üheaegselt jõustuda kohtu poolt kinnitatud kompromiss ja varasemalt samas asjas tehtud TVK otsus. Olukorras, kus kohus on menetluse lõpetanud põhjusel, et poole surma või lõppemise järel õigusjärglus puudub, ei saa jõustuda ka varasemalt tehtud TVK otsus, sest vastav otsus ei oleks õigusjärgluse puudumise

tõttu täidetakse. Lisaks ei saa ka olukorras, kus kohus on menetluse lõpetanud muul seaduses sätestatud alusel (üldjuhul täitemenetluse seadistiku ja pankrotiseaduse alusel, millest tulenevate toimingute järel ei oleks võimalik nõuet täita), jõustuda TVK otsus.

Seega sätestatakse muudatusega, et TVK otsus jõustub juhul, kui kohus lõpetab samas vaidluses menetluse TsMS § 428 lõike 1 punkti 2 või sama paragrahvi lõike 2 alusel. Lõike 1 punkt 2 viitab olukorrale, kus kohtumenetluse ajal tuvastatakse, et TVK otsus on tegelikkuses jõustunud enne, kui pooled kohtusse pöördusid. Lõike 2 alusel lõpetatakse menetlus üldjuhul pankrotiseaduse alusel. Kuigi pankrotimenetluse toimingute järel ei pruugi olla võimalik varasemalt TVK jõustunud otsuses sisalduvaid nõudeid enam täita, on töötajal õigus Töötukassa poolt makstavale pankrotihüvitisele. Pankrotihüvitise taotlemisel on TVK jõustunud otsus töötaja nõude alust ja suurust tõendavaks dokumendiks.

Eelnõu § 1 punktiga 15 täiendatakse TvLS § 59 lõikega 1¹.

Tulenevalt eelnõu punktiga 14 tehtavatest muudatustest, muudetakse selguse huvides sätte konstruktsiooni. Muudatus on normitehniline ja sisulist muudatust ei ole. Samasisuline säte on samal kujul ka kehtivas TvLS-is.

Eelnõu § 2 sätestab seaduse jõustumise.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõus ei ole vastuolusid Euroopa Liidu õigusaktidega.

6. Seaduse mõjud

Eelnõuga kavandatavatel muudatustel võib eeldada mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele ning majanduslikku ja sotsiaalset mõju. Eelnõus toodud muudatused ei mõjuta majandust, regionaalarengut, elu- ega looduskeskkonda, riigi julgeolekut ega välissuhteid ning sellest lähtuvalt ei ole hinnatud mõju olulisust nendes mõjuvaldkondades.

Kavandatavad seaduse muudatused mõjutavad otseselt Tööinspektsiooni juures asuva töövaidluskomisjoni kaheksat töövaidluskomisjoni juhatajat ja kaasistujaid, kes lähtuvad oma töös TvLS-ist. Lisaks mõjutavad muudatused töösuhte osapooli, kes töövaidluse korral TVK-sse pöörduvad.

6.1. Kavandatav muudatus 1 (eelnõu § 1 punktid 3–4): Muutuvad TVK töös osalevatele kaasistujatele tasu maksmise alused.

6.1.1. Mõju sihtrühm 1: Tööinspektsioon

6.1.1.1. Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele.

Muudatustega tõstetakse kaasistujatele makstavat tasu ja makstakse täiendavat tasu töövaidlusasja materjalidega tutvumiseks ja muudeks toiminguteks kuluva aja eest. See avaldab mõningast mõju Tööinspeksiooni eelarvele.

2019. aasta 1. aprilli seisuga makstakse kaasistujale ühe istungil osaletud tunni eest 2,86 eurot. 2019. aastal lahendati TVK-s 2984 töövaidlust (s.o 300 võrra rohkem kui varasematel aastatel), millest ligikaudu 2300 lahendati kolmeliikmelises koosseisus. Tööinspeksiooni prognoosidest lähtuvalt on KRAPS-i alusel indekseerimise tulemusel 1. aprillist 2020 kaasistuja tasu istungil osaletud tunni eest ca 3,07 eurot. Eeldusel, et töövaidluste arv jääb võrreldes 2019. aastaga samale tasemele ning arvestusega, et ühe istungi kestus on keskmiselt 1,5 tundi, oleks kehtiva regulatsiooni alusel 2020. aasta 1. aprillist kuni aasta lõpuni (s.o üheksa kuu jooksul) kaasistujatele makstava tasu suuruseks koos tööjõumaksudega kokku 21 000 eurot ning perioodil 1. aprill kuni 1. juuli 7000 eurot (vt all Tabel 1).

Muudatuse tulemusel võrdsustatakse tasu ühe istungil osaletud tunni eest TLS § 29 lõike 5 alusel kehtestatud tunnitasu alammääraga. Selle tulemusel ei indekseerita KRAPS-ist tulenevalt enam iga aasta 1. aprillil kaasistujatele makstavat tasu suurust.

2020. aastal on tunnitasu alammäär 3,48 eurot. Olukorras, kus muudatus jõustub 1. juulil 2020, oleks kaasistujatele makstava tasu kulu teisel poolaastal 16 000 eurot.

Tabel 1. Istungil osaletud aja eest kaasistujatele makstava tasu kulu võrdlus.

	Kehtiv regulatsioon	Muudetud regulatsioon	Muutus
Kulu 1. aprill – 30. juuni	7 000 €	7 000 €	-
Kulu II poolaastal	14 000 €	16 000 €	+2 000 €
Kulu kokku	21 000 €	23 000 €	+2 000 €

Kulu arvutamisel on arvestatud järgmiste asjaoludega: aastas on kokku 2300 kolmeliikmelises koosseisus lahendatavat töövaidlust (igas vaidluses osaleb kaks kaasistujat), millest iga vaidluse kohta peetakse istung kestusega 1,5 tundi. Ühe tunni eest tasutakse vastavas tunnitasu määras ja kaasistujatele makstava tasu pealt makstakse tööjõumakse 33%. (S.o $2 \cdot \text{tunnitasu} \cdot 1,5h \cdot \text{vaidluste arv} \cdot 1,33$).

Seega suureneks kaasistujatele makstava tasu kulu 2020. aastal võrreldes kehtiva regulatsiooniga 2 000 euro võrra.

Lisaks makstakse muudatuste tulemusel töövaidlusasja materjalidega tutvumise eest kaasistujatele täiendavat tasu poole tunni eest ühe töövaidlusasja kohta. Vastav kulu 2020. aastal 1. juulist oleks hinnanguliselt 5 300 ($2 \cdot 3,48 \cdot 0,5 \cdot 1150 \cdot 1,33$) eurot.

Kokku suureneb kaasistujatele makstava tasu kulu 2020. aastal 7 300 euro võrra.

Kuna kavandatud muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, on mõjutatav sihtrühm väike. Mõju ulatus on väike, kuna Tööinspeksioonile ei kaasne lisanduvaid tegevusi. Negatiivse iseloomuga mõjud puuduvad. Kokkuvõttes on mõju Tööinspeksioonile ebaoluline.

6.1.2. Mõju sihtrühm 2: TVK kaasistujad. Tööinspeksiooni viimastel andmetel on TVK töös osalevaid kaasistujaid 222. Mõju sihtrühm võrreldes kogu Eesti elanikkonnaga on väike.

6.1.2.1. Mõju valdkond: majanduslik mõju

Esimese muudatusena võrdsustatakse töövaidluse lahendamisel töös osalevatele kaasistujatele makstav tasu TLS § 29 lõike 5 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tunnitasu alammääraga.

Muudatus avaldab TVK kaasistujatele positiivset majanduslikku mõju. 2019. aasta 1. aprilli seisuga makstakse kaasistujale ühe istungil osaletud tunni eest 2,86 eurot. 2019. aastal lahendati TVK-s 2984 töövaidlust, millest ligikaudu 2300 lahendati kolmeliikmelises koosseisus. Tööinspektsiooni prognoosidest lähtuvalt on KRAPS-i alusel indekseerimise tulemusel 1. aprillist 2020 kaasistuja tasu istungil osaletud tunni eest ca 3,07 eurot.

Muudatusega tõstetakse kaasistujatele makstavat tasu. Tasu ühe istungil osaletud tunni eest võrdsustatakse TLS § 29 lõike 5 alusel kehtestatud tunnitasu alammääraga. 2020. aastal on tunnitasu alammäär 3,48 eurot.

Teise muudatusena sätestatakse kaasistujale täiendava tasu maksmine aja eest, töövaidlust puudutavateks toiminguteks Tööinspektsiooni infosüsteemis, istungi ettevalmistamiseks ja otsuse ülevaatamiseks. Ühe töövaidlusaja kohta lisatakse istungil osaletud ajale pool tundi täiendavat tööaega. Ühte menetlusse liidetud avaldusi arvestatakse ühe töövaidlusajana.

Arvestades seda, et kehtiva regulatsiooni alusel makstakse kaasistujale tasu vaid istungil osaletud ajamise eest (s.o keskmiselt 1,5 tundi töövaidlusaja kohta) tõuseb muudatuste tulemusel ühe kaasistuja tasu ühe töövaidlusaja kohta 2,35 eurot (vt Tabel 2).

Tabel 2. Istungil osaletud aja eest kaasistujatele makstava tunnitasu võrdlus.

Tasu ühe töövaidlusaja kohta	Kehtiv regulatsioon	Muudetud regulatsioon	Muutus
1. jaanuar – 30. märts	4,29 €	4,29 €	-
1. aprill – 30. juuni	4,61 €	4,61 €	-
II poolaastal	4,61 €	5,22 €	+0,61 €
Täiendav tasu toimingute eest	-	1,74 €	+1,74 €

Ühe töövaidlusaja kohta ühele kaasistujale makstava tasu arvutamisel on arvestatud ühe töövaidlusaja istungi kestuseks 1,5 tundi, millele muudetud regulatsioon lisatakse täiendavalt 0,5 tundi.

Aastas lahendatakse ligikaudu 2300 töövaidlust kolmeliikmelises koosseisus. Arvestades seda, et viimastel andmetel on TVK töös osalevaid kaasistujaid 222 ning eeldades, et kaasistujate arv jaguneb töötajate ja tööandjate esindate vahel võrdselt, osaleb üks kaasistuja aastas ca 24 (2300/95) töövaidlusaja lahendamisel. Muudatuste tulemusel tõuseks 2020. a 1. juulist ühe kaasistuja tulu teisel poolaastal 28,20 (24/2*2,35) euro võrra.

Mõju ulatus on väike kuna sihtrühma käitumises erilisi muutusi ei toimu ning puudub tarvidus muutustega kohanemiseks. Mõju sagedus on keskmine, kuna kokkupuude on regulaarne kuid mitte igapäevane. Ebasoovitavate mõjude riski ei esine. Kokkuvõttes on majanduslik mõju TVK kaasistujatele oluline.

6.1.2.2. Mõju valdkond: sotsiaalne mõju

Eelnõuga planeeritud muudatus, millega suurendatakse TVK kaasistujate töötasu, on kaasistujatele lisaks majanduslikule mõjule ka sotsiaalne mõju kuna parandab üldist võrdõiguslikkust ning heaolu TVK-s valitsevas töösuhetes.

6.1.3. Mõju sihtrühm 3: kõik töösuhte osapooled

6.1.3.1. Mõju valdkond: sotsiaalne mõju

Kuigi TVK poole pöördub väike osa kõikidest tööandjatest ja töötajatest, mõjutab seaduse muudatus siiski kõiki tööandjaid ja töötajaid, kuna kõigil võib teatud hetkel tekkida vajadus TVK poole pöörduda. TVK töö paranemine suurendab töösuhte osapoolte kindlustunnet, et töösuhtega seotud probleemide tekkimisel on kelle poole pöörduda ning oma probleemidele lahendust leida.

Muudatuse mõju ulatus ja sagedus on väikesed, kuna kokkupuude töövaidlustega on juhuslik ning harv. Negatiivse iseloomuga mõjud puuduvad. Kokkuvõttes on mõju töösuhte osapooltele ebaoluline.

6.2. Muudatus 2 (eelnoõ § 1 punktid 1-2 ja 5-14): tehnilised muudatused.

Tehniliste muudatuste eesmärk on õigusselguse huvides täpsustada ja täiendada TvLS-i senise kahe aastase rakendusaja jooksul selgunud kitsaskohti menetlusnormistikus.

§ 1 p 1: Muudatusega sätestatakse, et TvLS-i kohaldatakse muuhulgas töötaja ja Eestis maksukohustuslasena registreeritud tööandja vahelisele töövaidlusele.

§ 1 p 2: Muudatuse sätestatakse, et ajutiselt äraoleva TVK juhataja ametikohale on võimalik nimetada asendaja.

§ 1 p 5: Muudatusega sätestatakse töövaidluse lahendamise menetluskeeleks TVK-s eesti keel.

§ 1 p 6: Muudatuse sätestatakse, et töövaidluse esindajaks ei või olla piiratud teovõimega isik.

§ 1 p 7: Muudatustega sätestatakse õigus esitada töövaidluse lahendamiseks ühisavaldus.

§ 1 p 8: Muudatusega sätestatakse avalduse täpsustamise alused sarnaselt TsMS-ile.

§ 1 p 9 – 11: Muudatusega piiritletakse töövaidluse asja sisulise arutamise algus.

§ 1 p 12: Muudatusega sätestatakse menetluse lõpetamise aluste regulatsiooni eeskujul nõudest loobumine.

§ 1 p 13: Muudatusega sätestatakse poolte õigus pöörduda sama töövaidlusasja läbivaatamiseks kohtusse.

§ 1 p 14: Muudatusega täpsustatakse, millistel juhtudel jõustub TVK otsus, kui pooled on pärast TVK otsust pöördunud sama töövaidlusasja lahendamiseks kohtusse.

Kavandatavad tehnilised muudatused avaldavad mõju töösuhetele ja inimeste võrdsele kohtlemisele. Võib eeldada, et kavandatavate muudatustega kaasnevad teatavad sotsiaalsed mõjud.

6.2.1. Mõju sihtrühm 1: kõik töösuhte osapooled

6.2.1.1. Sotsiaalsed mõjud.

Kõik nimetatud tehnilised muudatused laiendavad TVK pädevust kõigile töösuhetele ja kollektiivlepingu täitmisega seotud kollektiivsete töötülide lahendamisele, suurendavad töötajate ja tööandjate ringi, kes saavad töövaidluse korral TVK poole pöörduda.

Kuna TVK poole pöördub aastas alla 1% töötajatest ja tööandjatest, on muudatuste sihtrühm väike. Ka muudatuste avaldumise sagedust võib pidada väikeseks, sest TVK poole pöördumine on harv ja ebaregulaarne sündmus. Mõju ulatus on keskmine, kuna sihtrühma jaoks kaasnevad mõningad muudatused töövaidluste lahendamisel töövaidluskomisjonis, kuid samas ei kaasne märkimisväärsed kohanemiskulusi. Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud, mistõttu võib seda pidada väikeseks. Kokkuvõttes on muudatuste sotsiaalne mõju ebaoluline.

7. Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Muudatustel on mõju Tööinspektsiooni kuludele. Muudatustega tõstetakse TVK töös osalevate kaasistujate tasu.

Kuivõrd TVK tegutseb Tööinspektsiooni juures, kaetakse TVK tegevusega seotud kulud Tööinspektsiooni eelarvest. TVK kaasistujate tasude suurendamiseks, seoses KRAPS kõrgeima määra ja koefitsiendi muutumisega alates 01.04.2020, eraldati 2020. aasta riigieelarve koostamise protsessis Tööinspektsioonile baaseelarve suurendamiseks 5000 eurot. Kaasistujate tasude 2019. aasta kulu koos maksudega oli 17 000 eurot.

Muudatuse tulemusel võrdsustatakse tasu ühe istungil osaletud tunni eest TLS § 29 lõike 5 alusel kehtestatud tunnitasu alammääraga. 2020. aastal on tunnitasu alammäär 3,48 eurot. Olukorras, kus muudatus jõustub 1. juulil 2020, oleks kaasistujatele makstava tasu kulu teisel poolaastal 16 000 eurot. **Seega suureneks kaasistujatele makstava tasu kulu 2020. aastal võrreldes kehtiva regulatsiooniga 2 000 euro võrra** (vt Tabel 1. lk 10).

Lisaks makstakse muudatuste tulemusel töövaidlusasja materjalidega tutvumise eest kaasistujatele täiendavat tasu poole tunni eest ühe töövaidlusasja kohta. Vastav kulu 2020. aastal 1. juulist oleks hinnanguliselt 5 300 eurot.

Kokku suureneb kaasistujatele makstava tasu kulu 2020. aastal 7 300 euro võrra. Täiendavalt tuleb edasiste kulude planeerimisel arvestada tunnitasu alammäära muutumisega.

2019. a 25. novembril lepiti Eesti Ametiühingute Keskliidu ja Eesti Tööandjate Keskliidu vahel sõlmitud kollektiivlepingus kokku 2021. a töötasu alammäära suuruse kehtestamise alustes. Kokkuleppe kohaselt oleks töötasu alammäär 40% Eesti Panga 2020. a suvise majandusprognoosi näitajate alusel arvatud keskmisest palgast. Käesoleval hetkel ei ole võimalik kokkuleppes toodud alustel 2021. a alammäära suurust prognoosida. Hinnanguliselt võib käesoleval hetkel 2021. a alammäära suuruse arvutamiseks võtta aluseks Rahandusministeeriumi 2019. a suvises majandusprognoosi, mille kohaselt on 2021. a Eesti keskmine brutopalk 1560 eurot. Vastavas suuruses keskmise palga puhul oleks 2021. a tunnitasu alammäär ca 3,72 eurot tunnis. Seega oleks 2021. aastal kaasistujatele makstava tasu kulu Tööinspektsioonile kokku ligikaudu 45 500 ($2 * 3,72 * (1,5h + 0,5h) * 2300 * 1,33$) eurot.

Kuivõrd muudatuse tulemusel seotakse kaasistujatele makstav tasu töötasu alammääraga, tuleb vastavalt töötasu alammäära tõusule eraldada Rahandusministeeriumi majandusprognoosiga täiendavad vahendeid Tööinspektsiooni baaseelarvesse kaasistujate tasudeks. Soovime, et kaasistujatele makstav tasu oleks arvestuslik kulu ning esitasime vastava taotluse koos lisavajadustega riigi eelarvestrateegia 2021-2024 protsessi.

8. Rakendusaktid

Eelnõu seadusena rakendamiseks ei ole vaja kehtestada täiendavaid volitusnorme ega rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus on planeeritud jõustuma 2020. aasta 1. juulil. Seaduse jõustumise aja valikul on arvestatud sellega, et töövaidluse lahendamise menetluslike muudatustega kohanemiseks ja menetlust

puudutavas töökorralduses muudatuste tegemiseks jääks puutumuses olevatele isikutele mõistlik aeg.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu väljatöötamisel on konsulteeritud Tööinspektsiooni ja TVK juhatajatega.

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumidele ja arvamuse avaldamiseks Tööinspektsioonile, Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Ametiühingute Keskliidule, Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioonile TALO, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Advokatuurile, Eesti Juristide Liidule, Eesti Kohtunike Ühingule ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonnale.

Algatab Vabariigi Valitsus „...“ „.....“ 2020. a.